

Організаційно-управлінське забезпечення публічного управління громадським здоров'ям у запорізькій області

Петро Гудзь

*доктор економічних наук,
професор, професор кафедри менеджменту,
Національний університет «Запорізька політехніка»,
e-mail: pitgudz@gmail.com,
ORCID: 0000-0001-7604-549X*

Марина Гудзь

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки та митної справи,
Національний університет «Запорізька політехніка»,
e-mail: gydzmarina@yahoo.com,
ORCID: 0000-0002-1454-4987*

Життя людини та суспільне здоров'я громадян виступає головною цінністю держави. Саме тому важливим є ефективно публічне управління та адміністрування організаційною структурою, фінансуванням, ресурсним забезпеченням, кадровим забезпеченням системи охорони здоров'я. В умовах війни акценти зміщуються на виживання людей, убезпечення від поранень і травм, подолання психологічних синдромів.

У економічній літературі науковцями і практиками громадське здоров'я асоціюється із здоров'ям всього населення, а не здоров'ям окремих людей, а його особливості включають акцент на зміцненні здоров'я та запобіганні захворювань та інвалідності; збір і використання епідеміологічних даних, спостереження за населенням та інші форми емпіричної кількісної оцінки; визнання багатовимірної природи детермінант здоров'я; і зосередження на комплексній взаємодії багатьох факторів — біологічних, поведінкових, соціальних та екологічних — у розробці ефективних заходів [1, р 171].

Інституційний орган адмініструванням громадським здоров'ям у регіонах представлено Громадською радою. Всі ради громадських медичних центрів повинні складатися з більшості (не менше 51 відсотка) пацієнтів медичних центрів, які мають повноваження контролювати діяльність центру. Ці повноваження включають затвердження бюджетів, наймання та звільнення керівників вищої ланки та розробку загальної політики. Ці обов'язкові зв'язки з громадами, в яких розташовані ці медичні центри, гарантують, що вони будуть ефективно і ефективно обслуговувати свої райони. Центр Громадського здоров'я у Запоріжжі з'явився у 2020 році. Типова організаційна структура Центру громадського здоров'я передбачає забезпечення фахівцями зі спеціальними компетентностями за окремими освітніми і професійними стандартами. З одного боку, ними є структурні ланки, що представляють фахівців у галузі економіки здоров'я: відділи діловодства та контролю; кадрів та правового забезпечення; бухгалтерського обліку і звітності; планово-економічний відділ; відділ матеріально-технічного забезпечення; сектор маркетингу в охороні

здоров'я; відділ стратегічних досліджень; координації інформаційних систем; медичної статистики; економічної статистики; Центр зв'язків з засобами масової інформації та громадськістю. Так, для відділу кадрів та правового забезпечення вимогою до обрання на посади є компетентності та програмні результати навчання за однією із спеціальностей 073 Менеджмент, 081 Право, 281 Публічне управління та адміністрування; для центру моніторингу і оцінки - спеціальності 222 Медицина, 228 Педіатрія, 051 Економіка, 229 Громадське здоров'я, 281 Публічне управління та адміністрування тощо.

Іншу структурну ланку організаційно-управлінське забезпечення публічного управління громадським здоров'ям у Запорізькій області утворюють підрозділи медичного профілю:

1. Відділ інфекційних захворювань (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я).
2. Відділ неінфекційних захворювань (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я).
3. Сектор психічного здоров'я (спеціальності 222 Медицина, 225 Медична психологія).
4. Сектор охорони здоров'я в аспекті навколишнього середовища, промислової безпеки та професійних хвороб (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я).
5. Відділ захворювань, які спричиняють найбільший негативний соціально-демографічний та економічний вплив (спеціальності 222 Медицина, 228 Педіатрія, 051 Економіка, 229 Громадське здоров'я, 281 Публічне управління та адміністрування).
6. Відділ пропаганди здорового способу життя (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я, 281 Публічне управління та адміністрування).
7. Заступник директора – керівник лабораторного центру (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я, 281 Публічне управління та адміністрування).
8. Відділ дослідження фізичних та хімічних факторів (з лабораторією) (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я).
9. Відділ дослідження біологічних факторів (з лабораторією) (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я).
10. Відділ дезінфектології (спеціальності 222 Медицина, 229 Громадське здоров'я).

За різних зовнішніх обставин актуалізується потреба в працівниках медичної сфери конкретної спеціалізації. Так, в умовах російської військової агресії зростає потреба у лікарях, фахівцях з медичної психології, адже діти, які стали біженцями та були свідками жорстокої поведінки ворога, часто мають синдром відстороненості. Він проявляється в тому, що дитина перестає спілкуватися з оточуючими, відмовляється ходити, їсти, більше сидить чи лежить із заплющеними очима. Ізолюватися від світу її змушує психологічна травма [2]. Таким чином, за організаційно-управлінською структурою публічне

управління суспільним здоров'ям представлено у вигляді функціональної структури управління центр Громадського здоров'я створене для виконання функцій стосовно забезпечення збереження і зміцнення здоров'я населення, проведення моніторингу захворювань, здійснення групової та популяційної профілактики захворюваності, боротьби з епідеміями та стратегічного управління з питань громадського здоров'я, в регіоні великий потенціал лікарень та лікарів, хоча не все посади зайняті. Для центрів Громадського здоров'я в умовах війни дуже важливо комунікувати з громадськістю, обласними та міськими органами влади для отримання убезпечення від вибухів снарядів, небезпечних речовин тощо для збереження суспільного здоров'я.

Ключові слова: суспільне здоров'я, адміністрування, структура.

Список використаних джерел

1. James F. Childress, Ruth R. Faden, Ruth D. Gaare, Lawrence O. Gostin, Jeffrey Kahn, Richard J. Bonnie, Nancy E. Kass, Anna C. Mastroianni, Jonathan D. Moreno & Phillip Nieburg. *Public Health Ethics: Mapping the Terrain*. (2002). *Journal of Law, Medicine and Ethics*. 30 (2):170-178.
2. Вороненко Ю. В., Гульчій О. П., Зоріна С. М. та ін. *Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я*. Київ: Здоров'я, 2017. 357 с.